

**Strategia działań
wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych
wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem**

w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kamiennej Górze

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 228 z późn. zmianami – tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109) oraz przepisy wykonawcze w związku z tą ustawą.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 35, poz. 230 z późn. zmianami).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zmianami).
5. Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226).

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem obejmuje wszelkie działania wychowawcze, profilaktyczne, edukację prozdrowotną i jest realizowana przez wszystkich pracowników szkoły.

Strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych

I. Dyrektor szkoły:

1. Realizuje zadania wynikające ze Statutu w Zespole Szkół Ogólnokształcących.
2. Monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych.
3. Na bieżąco informowany jest przez wychowawców, nauczycieli, pedagogów szkolnych i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii.
4. Podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem wszelkich praw zarówno uczniów, jak i ich rodziców.

II. Nauczyciele i wychowawcy klas:

1. Realizują zadania zawarte w Szkolnym Programie Wychowawczym, Szkolnym Programie Profilaktyki oraz w Planach Pracy Wychowawcy Klasowego.
2. Wychowawca współdziała z nauczycielami uczącymi w jego klasie, uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze i zapobiegawcze wobec ogółu uczniów, a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (Statut Szkoły § 82).
3. Systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań.
4. Realizują zagadnienia dotyczące zapobieganiu narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia np. wychowanie do życia w rodzinie.
5. Uczestniczą w WDN oraz kursach, szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem.
6. Wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem zdrowia i życia oraz może doprowadzić do uzależnienia.
7. Wychowawcy klas organizują pedagogizację rodziców uczniów o charakterze profilaktycznym.
8. Wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy, sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych (arkusz „diagnoza klasy”).
9. Wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym oraz szkolną pielęgniarką w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.
10. Nauczyciele i wychowawcy, realizując edukację prozdrowotną inspirują i wspomagają działania zespołu uczniów w podejmowaniu działań profilaktycznych poprzez edukację rówieśniczą, np. przygotowywanie prezentacji, referatów, konkursów, zajęć w formie dramy (Statut Szkoły § 82).
11. Zespół nauczycieli ds. ewaluacji dokonuje oceny działań wychowawczych i zapobiegawczych w szkole.
12. Dostarczają uczniom i rodzicom stosownych informacji poprzez: pogadanki, filmy edukacyjne, rozpowszechnianie informatorów, broszur, ulotek itp.

III. Pedagog szkolny:

1. Zapewnia pomoc pedagogiczną młodzieży zagrożonej uzależnieniem na terenie szkoły, prowadzi indywidualne konsultacje i poradnictwo pedagogiczne uczniom podejmującym zachowania ryzykowne.

2. Systematycznie rozpoznaje i diagnozuje zagrożenia związane z uzależnieniem (ankiety skierowane do uczniów, obserwacje diagnozujące, rozmowy kierowane, indywidualne rozmowy z uczniami, konsultacje z wychowawcami, nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły) oraz dokonuje systematycznej oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych.
3. Prowadzi działalność informacyjną, która obejmuje ;
 - rozpowszechnianie wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły informacji na temat szkodliwości środków lub substancji, których używanie jest zagrożeniem dla zdrowia i życia uczniów. Dzieli się wiedzą zdobytą podczas szkoleń, czy w ramach „Forum Pedagogów”,
 - udostępnianie uczniom, rodzicom i nauczycielom informatorów, poradników, ulotek i innych materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki zapobiegania uzależnieniom oraz przemocy,
 - upowszechnianie informacji (strona internetowa ZSO i gazetka ścienna) nt. instytucji i placówek działających na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli,
 - organizowanie spotkań z inspektorem ds. nieletnich nt. skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Organizuje zajęcia profilaktyczne (z psychoterapeutą ds. uzależnień oraz trenerem z Pracowni Rozwoju Osobistego), integracyjne we współpracy z wychowawcami klas, współorganizuje profilaktyczne imprezy ogólnoszkolne w celu zaspokajania potrzeb psychicznych i społecznych uczniów, prowadzi lekcje wychowawcze pod kątem asertywności, rozwijania poczucia własnej wartości, motywowania do podejmowania właściwych decyzji, różnych form aktywności, rozwijania zainteresowań i umiejętności psychospołecznych.
5. Współpracuje z instytucjami i organizacjami wspierającymi dziecko, rodzinę i szkołę w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży, tj:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kamiennej Górze,
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego „Anima” w Wałbrzychu,
 - Poradnia Zdrowia Psychicznego w Jeleniej Górze,
 - Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Kamiennej Górze,

- Komenda Powiatowa Policji-inspektorzy ds. nieletnich,
- Sąd Rodzinny i Nieletnich – kuratorzy ds. nieletnich,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.

6. Organizuje i uczestniczy w WDN oraz w warsztatach, szkoleniach, kursach organizowanych przez placówki zajmujące się tą działalnością.
7. Współpracuje z dyrekcją szkoły, wychowawcami, nauczycielami i innymi pracownikami szkoły we wszystkich działaniach mających na celu redukcję zachowań ryzykownych młodzieży, w sytuacjach wymagających interwencji lub w sytuacjach wymagających udzielenia pomocy uczniowi, który znalazł się w sytuacji kryzysowej.

V. Pielęgniarka szkolna:

1. Udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji; określa stan, w jakim on się znajduje.
2. Wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia.
3. Powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających lub stał się ofiarą innych działań, np. był ofiarą przemocy.
4. Współpracuje z pedagogiem szkolnym w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.

5. Prowadzi rozmowy edukacyjne z uczniami i rodzicami w razie zaistnienia problemu; rozpowszechnia wśród uczniów broszury i ulotki informacyjno-edukacyjne.

VI. Pracownicy administracji i obsługi szkoły:

1. Dokonują obserwacji uczniów na terenie szkoły.
2. Czuwają nad bezpieczeństwem uczniów, monitorując osoby nie będące uczniami ZSO a wchodzące do budynku szkolnego.
2. Informują dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego, wychowawcę lub nauczyciela o każdym zaobserwowanym nieprawidłowym zachowaniu ucznia i każdej zaobserwowanej sytuacji kryzysowej, wymagającej interwencji pracownika szkoły.

Strategia działań interwencyjnych

Lp.	Sytuacja kryzysowa	Działania interwencyjne pracowników szkoły
1.	Nauczyciel uzyskał informację, iż uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy, · wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, · wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) i przekazuje im uzyskaną informację, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności; w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem, · w toku interwencji profilaktycznej wychowawca może zaproponować rodzicom skierowanie

		<p>dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym,</p> <ul style="list-style-type: none"> · jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny i Nieletnich lub Policję (specjalistę ds. nieletnich), · podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny i Nieletnich lub Policję; dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji)
2.	<p>Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków</p>	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy, · nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względu na jego bezpieczeństwo nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego zdrowie i życie, · nauczyciel wzywa pielęgniarkę szkolną w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej, · wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły, · jeżeli rodzice (prawni opiekunowie) odmówią odebrania dziecka ze szkoły, o pozostaniu ucznia w szkole lub przewiezieniu go do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszowi Policji – decyduje pielęgniarka szkolna, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły, · dyrektor szkoły powiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice (prawni opiekunowie) ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających odmawiają przyścia do szkoły, a on jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, · w przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości Policja ma prawo przewiezienia ucznia do izby

		<p>wytrzeźwień lub do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin), o fakcie umieszczenia ucznia zawiadamia się rodziców (prawnych opiekunów) oraz Sąd Rodzinny i Nieletnich,</p> <ul style="list-style-type: none"> · jeżeli powtarzają się przypadki, że uczeń pod wpływem alkoholu lub środków odurzających znajduje się na terenie szkoły, dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie Policji (specjalisty ds. nieletnich) po wcześniejszych działaniach szkoły j/w.
3.	Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy, · nauczyciel powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego, · dyrektor szkoły wzywa Policję, · po przyjeździe Policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące zdarzenia.
4.	Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją, · nauczyciel nie ma prawa samodzielnie (bez pozwolenia ucznia lub jego rodziców) wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji, · nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia niezwłocznie dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa, · w przypadku, gdy uczeń – pomimo wezwania – odmawia przekazania substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy,

		<ul style="list-style-type: none"> · jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji, · wcześniej próbuje sam ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył tę substancję, · nauczyciel dokumentuje całe zdarzenie, sporządzając dokładną notatkę z ustaleń.
5.	Nauczyciel stwierdził, że uczeń popełnił czyn karalny lub przestępstwo	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego, · pedagog wraz z nauczycielem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, · przekazuje sprawcę dyrektorowi szkoły (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę, · powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia-sprawcy, · niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana, · zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je Policji.
6.	Nauczyciel stwierdził, że uczeń stał się ofiarą czynu karalnego lub przestępstwa	<ul style="list-style-type: none"> · nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie pielęgniarki szkolnej w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń, · niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego, · powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, · wzywa Policję, w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, · ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

7.	Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję lub przedmioty, które ocenia jako niebezpieczne (np. broń, materiały wybuchowe, nieznane substancje)	<ul style="list-style-type: none">· nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły,· nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego,· nauczyciel uniemożliwia dostęp osobom postronnym do tych rzeczy,· dyrektor szkoły natychmiast wzywa Policję.
----	---	---